

Utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska unionen

Sammanfattning

I betänkandet behandlar finansutskottet regeringens förslag i budgetpropositionen för 2016 (prop. 2015/16:1) inom utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska unionen och två motioner som väckts under den allmänna motionstiden 2015/16.

Utskottet säger ja till regeringens förslag om anslag för utgiftsområdet, som uppgår till knappt 32 miljarder kronor för 2016, och bemyndigar regeringen att ingå de ekonomiska åtaganden som följer av EU-budgeten för budgetåret 2016. Utskottet säger nej till samtliga motionsförslag.

I betänkandet framhåller utskottet, liksom tidigare år, att budgetpolitiken i EU ska präglas av restriktivitet och att EU-budgeten bör reformeras och moderniseras.

I betänkandet finns en reservation och två särskilda yttranden.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Utskottets överväganden.....	5
Anslagen inom utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska unionen.....	5
Reformering av EU-budgeten.....	9
Reservationer	10
Reformering av EU-budgeten, punkt 2 (M)	10
Särskilda yttranden	11
1. Anslagen inom utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska unionen, punkt 1 (V).....	11
2. Anslagen inom utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska unionen, punkt 1 (L).....	11
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	13
Propositionen	13
Motioner från allmänna motionstiden 2015/16	13
<i>Bilaga 2</i>	
Utskottets anslagsförslag	14
<i>Tabell</i>	
Tabell Utgiftsutvecklingen inom utgiftsområde 27	6

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Anslagen inom utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska unionen

Anslagen för 2016

Riksdagen anvisar anslagen för 2016 inom utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska unionen enligt utskottets förslag i bilaga 2.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2015/16:1 utgiftsområde 27 punkt 2 och avslår motion 2015/16:3206 av Erik Ullenhag m.fl. (FP).

Bemyndiganden

Riksdagen bemyndigar regeringen att ingå de ekonomiska åtaganden som följer av EU-budgeten för budgetåret 2016.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2015/16:1 utgiftsområde 27 punkt 1.

2. Reformering av EU-budgeten

Riksdagen avslår motion

2015/16:2332 av Karin Enström m.fl. (M) yrkande 13.

Reservation (M)

Stockholm den 10 december 2015

På finansutskottets vägnar

Fredrik Olovsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Fredrik Olovsson (S), Ulf Kristersson (M), Monica Green (S), Jörgen Hellman (S), Oscar Sjöstedt (SD), Jörgen Andersson (M), Ingela Nylund Watz (S), Emil Källström (C), Jan Ericson (M), Hans Unander (S), Dennis Dioukarev (SD), Erik Ullenhag (L), Jakob Forssmed (KD), Fredrik Schulte (M), Börje Vestlund (S), Rasmus Ling (MP) och Håkan Svenneling (V).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta ärende behandlas regeringens budgetproposition 2015/16:1 i de delar som gäller utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska unionen och två motioner som lämnats under den allmänna motionstiden 2015/16. Utskottet tar även ställning till ett bemyndigande för regeringen att ingå de ekonomiska åtaganden som följer av EU-budgeten för budgetåret 2016.

Regeringens förslag till riksdagsbeslut och förslagen i motionerna finns i bilaga 1. I bilaga 2 finns utskottets förslag till anslagsfördelning.

Den 9 juni och den 3 november 2015 höll utskottet överläggningar med statssekreterare Max Elger om den pågående processen med EU:s årsbudget för 2016.

Budgetprocessen i riksdagen

Rambeslutsprocessen

Budgetprocessen innebär bl.a. att riksdagen i första steget i budgetprocessen fastställer en utgiftsram för varje utgiftsområde. Utgiftsramen anger det belopp som utgiftsområdets anslag högst får uppgå till (11 kap. 18 § riksdagsordningen).

Riksdagen har, med bifall till regeringens förslag, bestämt utgiftsramen för utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska unionen till sammanlagt 31 827 167 000 kronor. I detta ärende föreslår finansutskottet hur anslagen för utgiftsområdet ska fördelas inom utgiftsområdesramen. Riksdagens ställningstagande till anslag för utgiftsområdet ska göras genom *ett* beslut (11 kap. 18 § riksdagsordningen).

Utskottets överväganden

Anslagen inom utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska unionen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar anslagen för 2016 inom utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska unionen i enlighet med regeringens förslag och bemyndigar regeringen att ingå de ekonomiska åtaganden som följer av EU-budgeten för budgetåret 2016.

Jämför särskilda yttrandena 1 (V) och 2 (L).

Propositionen

Utgiftsområde 27 och målet med den svenska budgetpolitiken i EU

Utgiftsområde 27 består av Sveriges avgift till Europeiska unionens allmänna budget. EU-budgetens inkomster utgörs i princip av avgifter från medlemsländerna, varför EU-budgetens utgiftsnivå i stor utsträckning styr utgiftsnivån inom utgiftsområde 27. EU-budgetens utgifter och inkomster ska balansera, vilket betyder att utgiftsnivån styr behovet av inkomster.

Enligt beslut i riksdagen i december 1994 ska målet för den svenska budgetpolitiken i EU vara att verka för en effektiv och återhållsam budgetpolitik inom EU samt för att belastningen på statsbudgeten ska hanteras i linje med de principer för finansiering av EU-medlemskapet som riksdagen har fastslagit¹.

EU:s budget

Utgifterna i EU-budgeten delas in i betalningsbemyndiganden (betalningar) och åtagandebemyndiganden (åtaganden). Ett åtagande som görs i EU-budgeten kan leda till betalningar både under det aktuella budgetåret och kommande år. Betalningarna motsvarar däremot faktiska utgifter.

EU:s allmänna budget upprättas inom en flerårig budgetram. Den nu aktuella ramen gäller för perioden 2014–2020. Rådets beslut om egna medel ska godkännas av de nationella parlamenten innan det träder i kraft². Det innebär att de reduktioner Sverige får under denna period kommer att hanteras retroaktivt från 2014, troligen med start 2016. Avgiften är därför högre för 2014 och 2015 och beräknas minska 2016. Om beslutet om systemet för egna

¹ Prop. 1994/95:40, bet. 1994/95:FiU5, rskr. 1994/95:67.

² Se mer i 2014/15:FiU7 Godkännande av rådets beslut om systemet för EU-budgetens finansiering.

medel träder i kraft först 2017 medför det att avgiften blir högre även 2016 och minskar först 2017.

Utgifterna uppgick totalt till 142,5 miljarder euro 2014, eller ungefär 285 euro per medborgare. Det motsvarar nära 2 procent av EU-medlemsstaternas totala offentliga utgifter³.

1:1 Avgiften till Europeiska unionen

Utfallet för den svenska EU-avgiften 2014 blev 41 553 miljoner kronor, vilket är 1 427 miljoner kronor högre än vad som anvisades för utgiftsområdet i statens budget för 2015.

I nedanstående tabell redovisas utgiftsutvecklingen inom utgiftsområdet.

Tabell Utgiftsutvecklingen inom utgiftsområde 27

Miljoner kronor

	Utfall	Budget	Prognos	Förslag	Beräknat	Beräknat	Beräknat
	2014	2015	2015	2016	2017	2018	2019
Totalt EU-avgiften	41 553	43 855	36 154	31 827	37 669	38 975	40 391

Källa: Budgetpropositionen för 2016

EU:s årsbudget för 2015 antogs av Europaparlamentet den 17 december 2014. Den beslutade budgeten för 2015 uppgår till 145,3 miljarder euro i åtagandanslag och 141,2 miljarder euro i betalningsanslag. Det motsvarar en ökning på ca 2 procent av åtagandanslag och ca 4 procent av betalningsanslag i förhållande till den ursprungliga budgeten för 2014.

Utfallet för EU-budgeten 2014 innebar att betalningarna minskade i förhållande till 2013. Betalningarna var knappt 6 miljarder euro lägre än 2013. Sveriges avgift till EU ökade trots detta 2014 jämfört med 2013. Det förklaras främst av att Sverige ännu inte har fått de reduktioner som Sverige ska få på BNI-avgiften och på den mervärdesskattebaserade avgiften. Nivån på den beslutade budgeten för 2015 är något lägre än kommissionens förslag, vilket regeringen ser positivt på.

Bemyndiganden att ingå ekonomiska åtaganden

Medlemsländernas avgifter används för att finansiera EU-budgetens betalningar under innevarande år. De åtaganden som staten ingår på området avser EU-budgetens åtagandebemyndiganden för innevarande år, som kan resultera i betalningar under innevarande eller kommande år.

I Europeiska kommissionens budgetförslag för 2016 föreslås att åtagandebemyndiganden om 153 530 miljoner euro ska ställas till förfogande för 2016. Sveriges totala andel beräknas uppgå till 3,1 procent, vilket motsvarar ca 4 723

³ Europeiska revisionsrättens årsrapport 2014.

miljoner euro. Budgetförslaget behandlas för närvarande av unionens budgetmyndighet.

Förhandlingarna om EU:s årsbudget 2016

Den 27 maj antog Europeiska kommissionen sitt budgetförslag för 2016 med förslag om åtagandebemyndiganden om 154,9 miljarder euro. Efter det har två ändringsskrivelser antagits, ändringsskrivelse 1 om EFSI (Europeiska fonden för strategiska investeringar) respektive ändringsskrivelse 2 om migration och jordbruk. Kommissionens förslag inklusive ändringsskrivelserna lämnar en mycket liten (229 miljoner euro) marginal under taket i den fleråriga budgetramen.

Den 9 juni 2015 höll utskottet överläggning med statssekreterare Max Elger om kommissionens förslag till EU:s årsbudget för 2016. Där framgick att regeringens målsättning vid behandlingen av årsbudgetförslaget är att verka för budgetdisciplin och respekt för taken i den fleråriga budgetramen och att årsbudgeten beslutas med tillräckliga marginaler, eftersom otillräckliga marginaler riskerar att leda till krav på utnyttjande av särskilda instrument och inte gör det möjligt att omhänderta och finansiera oförutsedda händelser inom ramen.

Åtagandena bör begränsas så att det finns utrymme för oförutsedda åtaganden under det löpande budgetåret. Detta är också viktigt för att inte ytterligare underblåsa den stora mängden utstående åtaganden som kommer att påverka medlemsstaternas avgifter under kommande år. Utöver detta krävs marginaler för att skapa beredskap för andra oförutsedda utgifter under det löpande budgetåret. Betalningsanslagen måste också begränsas för att inte undergräva medlemsstaternas fortsatta konsolideringsåtgärder.

Ytterligare en överläggning med statssekreterare Max Elger hölls den 3 november 2015 om den pågående processen med EU:s årsbudget för 2016. Resultatet av förhandlingarna bedömdes då sammantaget ligga i linje med målet för Sveriges budgetpolitik i EU.

I Ekofinrådet (budget) den 13 november 2015 nådde Europaparlamentet och rådet en överenskommelse om EU:s årsbudget för 2016. Resultatet blev en betalningsmarginal på 800 miljoner euro och en åtagandemarginal på 2,3 miljarder euro⁴.

Europeiska revisionsrättens rapport

Den 12 november 2015 informerade H.G. Wessberg, ledamot av Europeiska revisionsrätten, utskottet om revisionsrättens årsrapport för 2014. Revisionsrätten bedömer att inkomsterna 2014 som helhet är lagliga och korrekta. Betalningarna 2014 innehåller dock väsentliga fel, varför revisionsrätten lämnade ett uttalande med avvikande mening om betalningarnas laglighet och korrekthet.

⁴ PM Finansdepartementet Rapport från årsbudgetförhandlingar i Ekofinrådet (budget) och förlikningsmöte med Europaparlamentet den 13 november 2015.

Den uppskattade felnivån, som mäter graden av oriktighet, för betalningarna 2014 är 4,4 procent, vilket är nästan densamma som för 2013 (4,5 procent), och fortfarande över väsentlighetsgränsen på 2 procent. De högsta felnivåerna konstaterades i utgifter inom ekonomisk, social och territoriell sammanhållning (5,7 procent) och inom konkurrenskraft för tillväxt och sysselsättning (5,6 procent). Administrativa utgifter hade den lägsta uppskattade felnivån (0,5 procent).

I rapporten konstaterar revisionsrätten vidare att om kommissionen, myndigheter i medlemsstaterna eller oberoende revisorer hade använt all tillgänglig information skulle de ha kunnat förebygga eller upptäcka och korrigera en stor andel av felen innan de gjordes. De belopp som ska betalas under det innevarande året och kommande år är fortfarande mycket höga. Enligt revisionsrätten måste kommissionen vidta åtgärder för att minska detta problem.

Perioderna för den tioåriga Europa 2020-strategin och EU:s sjuåriga budgetcykler (2007–2013 och 2014–2020) är inte anpassade till varandra. Medlemsstaterna uppmärksammar inte Europa 2020-strategins förväntade resultat tillräckligt i partnerskapsavtalen och programmen. Enligt revisionsrätten begränsar dessa två omständigheter kommissionens förmåga att övervaka och rapportera om resultat och EU-budgetens bidrag till Europa 2020.

Motionen

Liberalerna

I motion 2015/16:3206 av Erik Ullenhag m.fl. (FP) framhåller motionärerna att Sverige bör delta fullt ut i Europasamarbetet och sträva efter att vara en del av EU:s kärna. EU-samarbetet ger möjligheter att lösa gränsöverskridande problem, trygga demokratin, underlätta ekonomisk utveckling, förbättra miljön och bekämpa gränsöverskridande brottslighet. Motionärerna värnar samtidigt den traditionella svenska linjen kring restriktiva årsbudgetar. Effektivitet och återhållsamhet ska utgöra viktiga element för Sverige i behandlingen av EU:s årsbudget. Principerna om subsidiaritet, europeiskt mervärde, proportionalitet och sund ekonomisk förvaltning bör vara vägledande. För perioden 2016–2018 föreslår motionärerna dock ingen förändring av anslagen jämfört med regeringen.

Utskottets ställningstagande

Finansutskottet stöder, liksom tidigare, regeringens inriktning för en restriktiv budgetpolitik i EU. Det innebär en inriktning mot att förändra och modernisera EU-budgeten.

Utskottet säger därför ja till regeringens förslag till anslag och bemyndiganden och nej till motion 2015/16:3206 av Erik Ullenhag m.fl. (FP).

Reformering av EU-budgeten

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motion.

Jämför reservation (M).

Motionen*Moderaterna*

I motion 2015/16:2332 av Karin Enström m.fl. (M) yrkande 13 anfördes att EU:s budget behöver reformeras, bl.a. på så sätt att utgifterna för jordbruks- och regionalpolitik minskas och satsningarna på forskning och innovation ökar. En reformering och modernisering av EU:s budget med den inriktningen ligger i linje med svenska intressen. Vidare ser motionärerna ett behov av att säkerställa att budgeten används på ett effektivt sätt.

Utskottets ställningstagande

Finansutskottet konstaterar att det som motionärerna framför om behovet av en reformering av EU-budgeten ligger i linje med Sveriges ståndpunkt och det arbete som regeringen under lång tid bedrivit i förhandlingarna om EU:s budget.

Utskottet säger därför nej till motion 2015/16:2332 av Karin Enström m.fl. (M) yrkande 13.

Reservationer

Reformering av EU-budgeten, punkt 2 (M)

av Ulf Kristersson (M), Jörgen Andersson (M), Jan Ericson (M) och Fredrik Schulte (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen om en reformering av EU-budgeten och tillkännager detta för regeringen. Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:2332 av Karin Enström m.fl. (M) yrkande 13.

Ställningstagande

EU:s budget är i behov av reformering och modernisering för att kunna möta framtidens utmaningar. Men då måste EU ha en budget som investerar i framtiden och inte i det förgångna. Vi anser att unionen ska ha en tillväxtorienterad budget som främjar EU:s konkurrenskraft, en budget som prioriterar investeringar i forskning och utveckling, innovationer och rättsliga frågor, en budget som stärker EU som global aktör. I förhandlingarna om EU-budgeten för 2014-2020 lyckades Sverige och andra reforminriktade länder säkerställa att utgifterna för sammanhållningspolitiken och jordbrukspolitiken minskar med cirka sju procent respektive tio procent. Samtidigt ökar satsningarna på tillväxt, forskning och innovation med cirka 37 procent. Detta är förändringar som vi välkomnar. Dessutom behöver vi säkerställa att budgeten används på ett effektivt sätt. Vi behöver bättre revision, bättre uppföljning av projekt, bättre resultatanalyser och mer öppenhet. Vi motsätter oss skatter på EU-nivå som skulle försvåra för medborgarna att se kopplingen mellan deras skattebörda och det mervärde som skatten skapar för samhället.

Särskilda yttranden

1. Anslagen inom utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska unionen, punkt 1 (V)

Håkan Svenneling (V) anför:

Flyktingkrisen har visat att EU inte fungerar. EU har brutit mot sina egna regler och inte följt de beslut man fattat. EU:s arbete med flyktingkrisen har visat sig vara katastrofalt och drabbar flyktingar hårt. I detta läge har Sverige tagit ett stort ansvar. Regeringen borde använda alla påtryckningsmedel de har gentemot EU för att fler länder ska ta ansvar.

Vi ser nu hur land efter land stänger sina gränser. För att visa på hur omänskligt och illa EU agerat bör Sverige som ett påtryckningsmedel hålla inne månadsutbetalningarna av EU-avgiften för att på så sätt få till en annan ordning. Sverige brukar skryta över den vikt man har i EU både som en aktiv medlemsstat och som nettobetalare till EU och därför borde det väga tungt om vi väljer att hålla inne EU-avgiften.

2. Anslagen inom utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska unionen, punkt 1 (L)

Erik Ullenhag (L) anför:

Sverige står starkt efter åtta år med ett styre av Alliansen och Liberalerna. De offentliga finanserna är i ordning, sysselsättningen växer och vi står inför en stundande högkonjunktur. Samtidigt präglas omvärlden av stora nedåtrisker. Kriget i Syrien och Ukraina och en osäker makroekonomisk miljö skapar otrygghet för både människor och den framtida ekonomiska utvecklingen. Vi ser ökade kostnader för sjukskrivningar och, i ännu högre grad nu än när budgetpropositionen presenteras, för migrationsströmmarna till Sverige. Att vi är fast förvissade om att visa solidaritet i den största flyktingkatastrofen sedan andra världskriget understryker bara behovet av att vårda de offentliga finanserna.

Liberalernas budgetmotion är därför stram. Vi föreslår ett lägre utgiftstak och har ett högre finansiellt sparande än regeringen. På flertalet utgiftsområden är kostnaderna lägre än de regeringen föreslår. Genom att vi särskilt avvisar stora utgiftsökningar inom arbetsmarknadspolitiken och bostadspolitiken, samtidigt som vi höjer miljöskatterna, skapar vi utrymme för en budget som prioriterar jobben, kunskapen i skolan och försvaret av Sverige

Riksdagen har genom rambeslutet avvisat Liberalernas förslag till inkomstberäkning och fördelning av utgifter per anslagsområde. Därmed tar Sverige nu en annan väg än den Liberalerna vill se. Sverige kommer att tappa i jobb, kunskap och försvarsförmåga.

Vårt budgetförslag är att betrakta som en helhet. På majoriteten av utgiftsområdena överensstämmer inte riksdagens beslut med det förslag till

ram som Liberalerna förespråkade. Liberalerna ser ett värde i att budgeten och budgetprocessen hålls samman. Även enskilda och på kort sikt motiverade utbrytningar riskerar att på långt sikt försvaga budgetprocessen och effektiviteten i finanspolitiken. Vi väljer därför att inte delta i beslutet om fördelningen till anslag inom utgiftsområde 27. I det följande redovisas i sammanfattning innehållet i vårt budgetförslag för utgiftsområde 27.

Liberalerna vill att Sverige ska delta fullt ut i Europasamarbetet och sträva efter att vara en del av EU:s kärna. Samarbetet i Europa gör individen friare, Sverige rikare och vår omvärld tryggare. EU-samarbetet ger möjligheter att lösa gränsöverskridande problem, trygga demokratin, underlätta ekonomisk utveckling, förbättra miljön och bekämpa gränsöverskridande brottslighet. Samtidigt värnar vi den traditionella svenska linjen kring restriktiva årsbudgetar. Effektivitet och återhållsamhet ska utgöra viktiga element för Sverige i behandlingen av EU:s årsbudget. Principerna om subsidiaritet, europeiskt mervärde, proportionalitet och sund ekonomisk förvaltning bör vara vägledande. Kostnaderna inom utgiftsområdet beräknas vara relativt konstanta under de kommande budgetåren. För perioden 2016–2018 föreslår vi därför ingen förändring av anslagen jämfört med regeringen.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2015/16:1 Budgetproposition för 2016 utgiftsområde 27:

1. Riksdagen bemyndigar regeringen att ingå de ekonomiska åtaganden som följer av EU- budgeten för budgetåret 2016.
2. Riksdagen anvisar för budgetåret 2016 ett ramanslag under utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska unionen enligt följande förslag i propositionen.

Motioner från allmänna motionstiden 2015/16

2015/16:2332 av Karin Enström m.fl. (M):

13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en reformering av EU:s budget och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:3206 av Erik Ullenhag m.fl. (FP):

Riksdagen anvisar anslagen för 2016 inom utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska unionen enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

BILAGA 2

Utskottets anslagsförslag

Förslag till beslut om anslag för 2016 inom
utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska unionen*Tusental kronor*

Anslag	Avvikelse från regeringen	Utskottets förslag
1:1 Avgiften till Europeiska unionen	±0	31 827 167
Summa för utgiftsområdet	±0	31 827 167